

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационен труд

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в

Област на висше образование: 1. Педагогически науки,

Професионално направление: 1.1. Теория и управление на образованието,

Докторска програма: Управление на образованието

на **проф. д-р Янка Тоцева – ЮЗУ „Неофит Рилски“**

на тема: **„ВЛИЯНИЕ НА МЕСТНОТО УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ ОТПАДАНЕТО НА
УЧЕНИЦИТЕ ОТ СИСТЕМАТА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ“**

разработен от **ШЛОМИТ КОЕН**

1. Данни за дисертанта и процедурата

Шломит Коен е бакалавър по математика и магистър по образователен мениджмънт. Има дългогодишен опит като ръководител на различни образователни институции в Израел. В хода на професионалната си реализация тя непрекъснато е повишавала квалификацията си в областта на управление на хора и институции в сферата на образованието.

Зачислена е като докторант на свободна подготовка в ЮЗУ „Неофит Рилски“ през 2018 година. Успешно е положила всички изпити и е отчислена с право на защита през 2021 година. Вътрешната защита е проведена в катедра „Управление на образованието и специална педагогика“ на 19.01.2022 година и трудът е насочен към публична защита. Няма данни за нарушения по време на обучението в докторската програма.

2. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд е разработен в обем от 116 страници основен текст, в който са включени таблици и графики. Към него са добавени списък на ползваната литература и приложения.

Трудът е структуриран в увод, три глави и заключение.

Използвани са 110 литературни източника на английски език.

Разработката започва с благодарности към хората подкрепили Шломит Коен при подготовката на дисертационния труд.

В *увода* вниманието се насочва към актуалността на проблема, свързан с отпадането на ученици от образователната система в Израел.

Ясно е посочена *целта на дисертационното изследване* да се проучи дали местните власти в лицето на ръководителите на образователния отдел имат влияние върху процесите на отпадане и реинтеграция.

Посочени са обекта и предмета на изследването. *Обектът* е отпадането на учениците от училище в рамките на Израелската училищна система, а *предмет* на изследването е ролята на ръководните кадри и на местната власт и тяхното влияние върху отпадането от училище.

За постигането на целта и проучването на предмета се търсят отговори на *пет изследователски въпроса* свързани с приложението на закона на общинско ниво; какви действия се предприемат за превенция на отпадането и за проследяване на отпадналите; кой ги осъществява; с какви бюджетни средства разполага общината и какви промени биха препоръчали, за да се намали отпадането.

Уводът завършва с кратко описание на методите за изследване.

Първа глава, която е наречена *Преглед на литература и теоретична рамка* е в обем от 28 страници. В нея са представени и анализирани научни публикации по проблемите, свързани с равенството в образованието и трудностите, с които се срещат учениците от малцинствени и рискови групи поради лични, семейни или културни причини.

В тази глава се представят и различни дефиниции и разбирания относно феномена „отпадане от училище“, както и последиците за учениците и обществото от него.

Главата завършва с обобщение, в което е представен и международен опит за справяне с отпадането и най-вече за успешно връщане на учениците към образователната система или образователни дейности.

Втората глава е озаглавена *Феноменът „отпадане от училище“ и отговорът на израелските общински структури*. Тя е в обем от 27 страници. В нейното начало е представена структурата на управление на израелската образователна система и е описана връзката между формалното и неформалното образование.

След това дисертантката се насочва към темата за отпадането – текуща ситуация, причини, дейности за превенция и индивидуална подкрепа за връщане на учениците в училище. За последното от голямо значение според Шломит Коен е наличието на добра координация между участниците в системата на формалното

образование, местните образователни власти, родителите и мрежата от институции за неформално образование, възпитание и ресоциализация.

Сериозно внимание е отделено на психологическите и социологическите проблеми при отпадането на юношите като са изведени основните причини за отпадане и на тази основа са предложени различни възможности за ефективна педагогическа и социална интервенция, която е адекватна на причините.

Третата глава е Резултати от емпиричното изследване. Тя е в обем от 45 страници. Логично се започва с методологията и постановката на емпиричното проучване, което комбинира качествени с количествени методи. С помощта на лични структурирани интервюта с ръководители на образователни отдели на общини е събрана, обобщена и осмислена информацията относно ситуацията с отпадането и възможностите за превенция и интервенция на службите на общинско ниво. В интервюта са зададени десет въпроса, които след това стават основа и на въпросника, предназначен за събиране на количествени данни.

Във втората част на трета глава са представени и анализирани резултатите, получени от интервютата и въпросника, който е изпратен на почти всички общини в Израел, но отговори са получени от около $\frac{1}{4}$ от тях. На практика се е получил еднакъв брой участници в интервютата и в онлайн проучването – по 50 човека.

Отговорите, представени с диаграми и коментирани с предположения и оценки дават възможност да се види гледната точка на ръководителите на образователните отдели в общините по отношение на възможностите и затрудненията, с които те се срещат, за да задържат или върнат учениците в училище.

В последния параграф *Дискусия* в рамките на седем страници са направени основните обобщения, констатации и изводи по отношение на резултатите от проведеното емпирично изследване.

В *Заклучението* са изведени ключовите фактори, от които зависи училищния успех и на първо място е посочена ролята на държавната и местната власт по осигуряване на общите условия и финансирането. Направени са изводи за двете основни причини за отпадане – липсата на родителски авторитет и финансовите затруднения, с които се срещат семействата, но и много общини.

Изведени са вижданията на Шломит Коен, че само при много добра съвместна работа и силна ангажираност на всички заинтересовани страни – родители, учители, директори на училища, местни образователни власти, представители на социалните служби и на звена от сектора на неформалното образование може да се намерят

успешните подходи за справяне с причините и последиците от отпадането на учениците от израелските училища.

В *Приложенията са включени*: въпросите за интервюто; въпросника за ръководители на общински образователни отдели и един конструиран от дисертантката въпросник за директори, който позволява да се направи диагностика на риска от отпадане. Той заслужава висока оценка по две причини – като оригинален авторски принос и като оперативен инструмент, който се прилага успешно от директорите.

Авторефератът отразява коректно дисертационния труд. В него са представени основните теоретични тези, а също така е включен и анализа на данните от емпиричното изследване.

3. Научни приноси

Дисертационният труд има теоретико-приложен характер, който определя и характера на приносите, първият от които е в научно-теоретичен план, а останалите са в практико-приложен план. За промяната на моделите за превенция на отпадането на училищно ниво и за реинтеграция на отпадналите ученици в Израел тези практико-приложните приноси имат голямо значение.

4. Публикации и участия в научни форуми

Дисертантката е представила списък с три публикации по темата на дисертацията, от които два доклада от конференция – публикувани в *Multidisciplinary Journal of Science, Education and Art* – електронно издание на Годишника на Съюза на учените в България – клон Благоевград през 2019 година и една публикация приета за печат.

Заклучение

Към *силните страни* на представения дисертационен труд могат да се посочат следните:

- изборът на актуална и значима проблематика, която е разработена и с отчитане на спецификата на ситуацията в израелската образователна система, свързана с обучението на ученици с различен културен произход и социален статус;

- задълбоченият теоретичен анализ по темата за отпадането на учениците от задължителното училищно обучение както в национален и свързан с Израел контекст, а така също и в международен аспект;

- добро познаване на технологиите за справяне с проблемите, водещи до отпадане от училище;

- емпиричното изследване, в което се съчетават качествени с количествени методи, за да се изведат основните причини и да се очертаят перспективите за намаляване на риска от отпадане поради семейни и финансови причини;

- демонстрираните от Шломит Коен умения не само да анализира теоретични източници, но и да подготви авторски инструментариум, да проведе изследване и да направи качествен педагогически анализ на данните от емпиричното проучване.

Въпреки тези постижения на дисертантката, към представения труд могат да се отправят някои *забележки и препоръки*:

1. Започването на труда с благодарности е нетипични за българския модел.
2. Направената препоръка при рецензирането на труда за вътрешната защита относно липсата в увода на ясно дефинирани обект и предмети на дисертационното изследване е приета и в окончателния вариант те присъстват, но не е така по отношение на препоръката за тези или хипотези.
3. Изпълнена е препоръката за актуализиране на данните за отпадналите от израелската образователна система ученици през последните години.
4. Бих препоръчала посоченият като втори принос да се прередактира, за да открие по-ясно приносния характер.

Убедено може да се каже, че дисертационният труд има цялостен и завършен вид. Той се отличава с много добър научен стил и авторски постижения, приложими в практиката, които биха имали положителен ефект по отношение на намаляване на отпадащите ученици в израелските средни училища.

Дисертационният труд на тема: „Влияние на местното управление върху отпадането на учениците от системата за образование“ отговаря на изискванията като обем и съдържание, което ми дава основания да предложа на ШЛОМИТ КОЕН да бъде присъдена образователната и научната степен „Доктор“ в област на висше образование 1. „Педагогически науки“. Професионално направление 1.1. „Теория и управление на образованието“.

24.03.2022 г.

Изготвил рецензията:

(проф. д-р Янка Тоцева)

REVIEW

for dissertation work

for obtaining an educational and scientific degree "DOCTOR"

Field of higher education 1. Pedagogical sciences,
Professional field 1.1. Theory and management of education,
Doctoral program "Management of Education"

by Prof. Yanka Totseva, PhD – SWU "Neofit Rilski"

on the topic: **"THE INFLUENCE OF THE LOCAL GOVERNMENT ON THE
DROPPING OUT OF STUDENTS FROM THE URBAN EDUCATIONAL SYSTEM"**

developed by SHLOMIT COHEN

1. Data on the PhD student and the procedure.

Shlomit Cohen has a bachelor's degree in mathematics and a master's degree in educational management. She has many years of experience as the head of various educational institutions in Israel. During her professional career, she has continuously improved her skills in the field of management of people and institutions in the field of education.

She is enrolled as a PhD student in free training at SWU "Neofit Rilski" in 2018. She successfully passed all the exams and was unenrolled with the right to defense in 2021. The internal defense was held in the Department of Education Management and Special Pedagogy on January 19, 2022 and the work is focused on public defense.

There are no data on violations during the training in the doctoral program.

2. Data for the dissertation and the abstract

The dissertation is developed in a volume of 116 pages of main text, which includes tables and graphs. A list of used literature and appendices has been added to it.

The paper is structured in an introduction, three chapters and a conclusion.

110 literature sources in English were used.

The development begins with thanks to the people who supported Shlomit Cohen in the preparation of the dissertation.

The *Introduction* draws attention to the topicality of the problem related to the dropout of students from the education system in Israel.

The *objective* of the dissertation research is clearly stated to examine whether the local authorities in the person of the heads of the educational department have an influence on the dropout and reintegration processes.

The *object* and the *subject* of the research are indicated. The object is the dropout of students within the Israeli school system, and the subject of the study is the role of management and local government and their impact on dropout.

In order to achieve the goal and study the subject, answers to five *research questions* related to the application of the law at the municipal level are sought; what actions are taken to prevent dropouts and to track dropouts; who implements them; what budget funds the municipality has and what changes it would recommend to reduce dropouts.

The introduction ends with a brief description of the research methods.

The *first chapter*, entitled *Literature Review and Theoretical Framework*, is 28 pages long. It presents and analyzes scientific publications on issues related to equality in education and the difficulties faced by students from minority and at-risk groups due to personal, family, or cultural reasons.

This chapter also presents various definitions and understandings about the phenomenon of "dropping out of school", as well as the consequences for students and society from it.

The chapter ends with a summary, which presents an international experience in dealing with dropouts and especially for the successful return of students to the education system or educational activities.

The *second chapter* is entitled *The Drop-Down Phenomenon and the Response of Israeli Municipalities*. It is 27 pages long. At the beginning, the governance structure of the Israeli education system is presented and the relationship between formal and non-formal education is described.

Then the dissertation focuses on the topic of dropping out – current situation, causes, prevention activities and individual support for returning students to school. According to Shlomit Cohen, good coordination between the participants in the formal education system, local education

authorities, parents and the network of institutions for non-formal education, upbringing and resocialization is of great importance for the latter.

Serious attention is paid to the psychological and sociological problems of dropping out of adolescents and the main reasons for dropping out are identified and on this basis various opportunities for effective pedagogical and social intervention are proposed, which is adequate to the causes.

The *third chapter* is *Results of Empirical Research*. It is 45 pages long. It logically begins with the methodology and formulation of the empirical study, which combines qualitative with quantitative methods. With the help of personal structured interviews with heads of educational departments of municipalities, information on the situation with dropping out and the possibilities for prevention and intervention of the services at the municipal level was collected, summarized, and made meaningful. Ten questions were asked in the interview, which then became the basis of the questionnaire designed to collect quantitative data.

The second part of the third chapter presents and analyzes the results of the interviews and the questionnaire, which was sent to almost all municipalities in Israel, but answers were received from about ¼ of them. In practice, the same number of participants was obtained in the interviews and in the online survey – 50 people each.

The answers are presented with diagrams and commented with assumptions and estimates provide an opportunity to see the point of view of the heads of educational departments in the municipalities regarding the opportunities and difficulties they face in retaining or returning students to school.

In the last paragraph, a seven-page *Discussion*, the main summaries, findings and conclusions are made regarding the results of the conducted empirical research.

The *Conclusion* sets out the key factors on which school success depends and first and foremost highlights the role of state and local government in ensuring general conditions and funding.

Conclusions have been made about the two main reasons for dropping out – the lack of parental authority and the financial difficulties faced by families, but also many municipalities.

Shlomit Cohen's views are expressed that only with very good cooperation and strong commitment of all stakeholders – parents, teachers, school principals, local education authorities,

representatives of social services and units of the non-formal education sector can be found successful approaches to tackling the causes and consequences of dropping out of Israeli schools.

The *Appendices* include: interview questions; the questionnaire for heads of municipal educational departments and a questionnaire designed by the dissertation for principals, which allows to diagnose the risk of dropping out. It deserves high praise for two reasons – as an original author's contribution and as an operational tool that is successfully implemented by directors.

The *Abstract* correctly reflects the dissertation. It presents the main theoretical theses, and also includes the analysis of data from empirical research.

3. Scientific contributions

The dissertation has a theoretical and applied nature, which determines the nature of the contributions, the first of which is in scientific and theoretical terms, and the rest are in practical and applied terms. These practical contributions are of great importance for changing the models for school dropout prevention and for the reintegration of dropouts in Israel.

4. Publications and participation in scientific forums

The dissertation presented a list of three publications on the topic of the dissertation, of which two conference papers - published in the Multidisciplinary Journal of Science, Education and Art - electronic edition of the Yearbook of the Union of Scientists in Bulgaria - Blagoevgrad branch in 2019 and one publication accepted for print.

Conclusion

The *strengths* of the presented dissertation include the following:

- the choice of topical and significant issues, which has been developed taking into account the specifics of the situation in the Israeli educational system related to the education of students of different cultural backgrounds and social status;

- the in-depth theoretical analysis on the topic of students dropping out of compulsory schooling, both in a national and Israeli context, as well as in an international context;

- good knowledge of the technologies for dealing with the problems leading to dropping out of school;

- the empirical study, which combines qualitative with quantitative methods in order to identify the root causes and outline the prospects for reducing the risk of dropping out due to family and financial reasons;

- the skills demonstrated by Schlomit Cohen not only to analyze theoretical sources, but also to prepare author's tools, to conduct research and to make a qualitative pedagogical analysis of the data from the empirical study.

Despite these achievements of the dissertation, some *remarks and recommendations* can be made to the presented work:

1. Starting work with Acknowledgment is not typical for the Bulgarian model.
2. The recommendation made in the review of the work for internal defense on the lack of clearly defined objects and subjects of the dissertation research was accepted and in the final version they are present, but not so with regard to the recommendation for these or hypotheses.
3. The recommendation to update the data on students who dropped out of the Israeli education system in recent years has been implemented.
4. I would recommend that the second contribution mentioned be re-edited to highlight the contribution.

I am convinced to say that the dissertation has a complete and accomplished form. It is distinguished by a very good scientific style and authorial achievements, applicable in practice, which would have a positive effect in terms of reducing the number of dropouts in Israeli high schools.

The dissertation on the topic: "Influence of local government on the dropout of students from the education system" meets the requirements in terms of volume and content, which gives me reason to propose to Shlomit Cohen to be awarded educational and scientific degree "Doctor" in Field of higher education 1. Pedagogical sciences, Professional field 1.1. Theory and management of education.

24.03.2022

Reviewer:

(Prof. Yanka Totseva, PhD)